

Stichting NIOC en de NIOC kennisbank

Stichting NIOC (www.nioc.nl) stelt zich conform zijn statuten tot doel: het realiseren van congressen over informatica onderwijs en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords.

De stichting NIOC neemt de archivering van de resultaten van de congressen voor zijn rekening. De website www.nioc.nl ontsluit onder "Eerdere congressen" de gearchiveerde websites van eerdere congressen. De vele afzonderlijke congresbijdragen zijn opgenomen in een kennisbank die via dezelfde website onder "NIOC kennisbank" ontsloten wordt.

Op dit moment bevat de NIOC kennisbank alle bijdragen, incl. die van het laatste congres (NIOC2023, gehouden op donderdag 30 maart 2023 jl. en georganiseerd door NHL Stenden Hogeschool). Bij elkaar bijna 1500 bijdragen!

We roepen je op, na het lezen van het document dat door jou is gedownload, de auteur(s) feedback te geven. Dit kan door je te registreren als gebruiker van de NIOC kennisbank. Na registratie krijg je bericht hoe in te loggen op de NIOC kennisbank.

Het eerstvolgende NIOC vindt plaats op donderdag 27 maart 2025 in Zwolle en wordt dan georganiseerd door Hogeschool Windesheim. Kijk op www.nioc2025.nl voor meer informatie.

Wil je op de hoogte blijven van de ontwikkeling rond Stichting NIOC en de NIOC kennisbank, schrijf je dan in op de nieuwsbrief via

www.nioc.nl/nioc-kennisbank/aanmelden-nieuwsbrief

Reacties over de NIOC kennisbank en de inhoud daarvan kun je richten aan de beheerder:

R. Smedinga kennisbank@nioc.nl.

Vermeld bij reacties jouw naam en telefoonnummer voor nader contact.

JAMIE PERKINS: 'MAYBE HE HAS A BROCHURE IN HERE ... SOMETHING THAT EXPLAINS IT.' (2010)

Jamie Perkins

A dimly lit meeting room with several people gathered around a whiteboard. The scene is viewed from behind a person in the foreground, looking towards the whiteboard. The room has a grid ceiling and some framed pictures on the wall.

Vernieuwende samenwerking met betrekking tot **Informatiemanagement** en **Enterprise Architectuur**

Meerwaarde voor bedrijfsleven én ict-onderwijs

Emile ter Horst
Paul Wokke
Feike Dragt

Programma

11.15 – 12.00: Digitale architectuur I

Introductie (Emile ter Horst)

± 11.20: *Visualisatie van Enterprise Architectuur*
i.o.v. NAF (Paul Wokke)

± 11.45: Vragen, discussie

12.00 – 12.45 Digitale architectuur II

Introductie (Emile ter Horst)

± 12.05: *Enterprise Architectuur, architectuurprincipes en*
-richtlijnen; i.o.v. Heijmans (Feike Dragt)

± 12.30: Aanbevelingen en discussie

Vernieuwende samenwerking
met betrekking tot
**Informatiemanagement
en Enterprise Architectuur**

**Meerwaarde
voor bedrijfsleven
én ict-onderwijs**

Paul Wokke,
4 april 2013

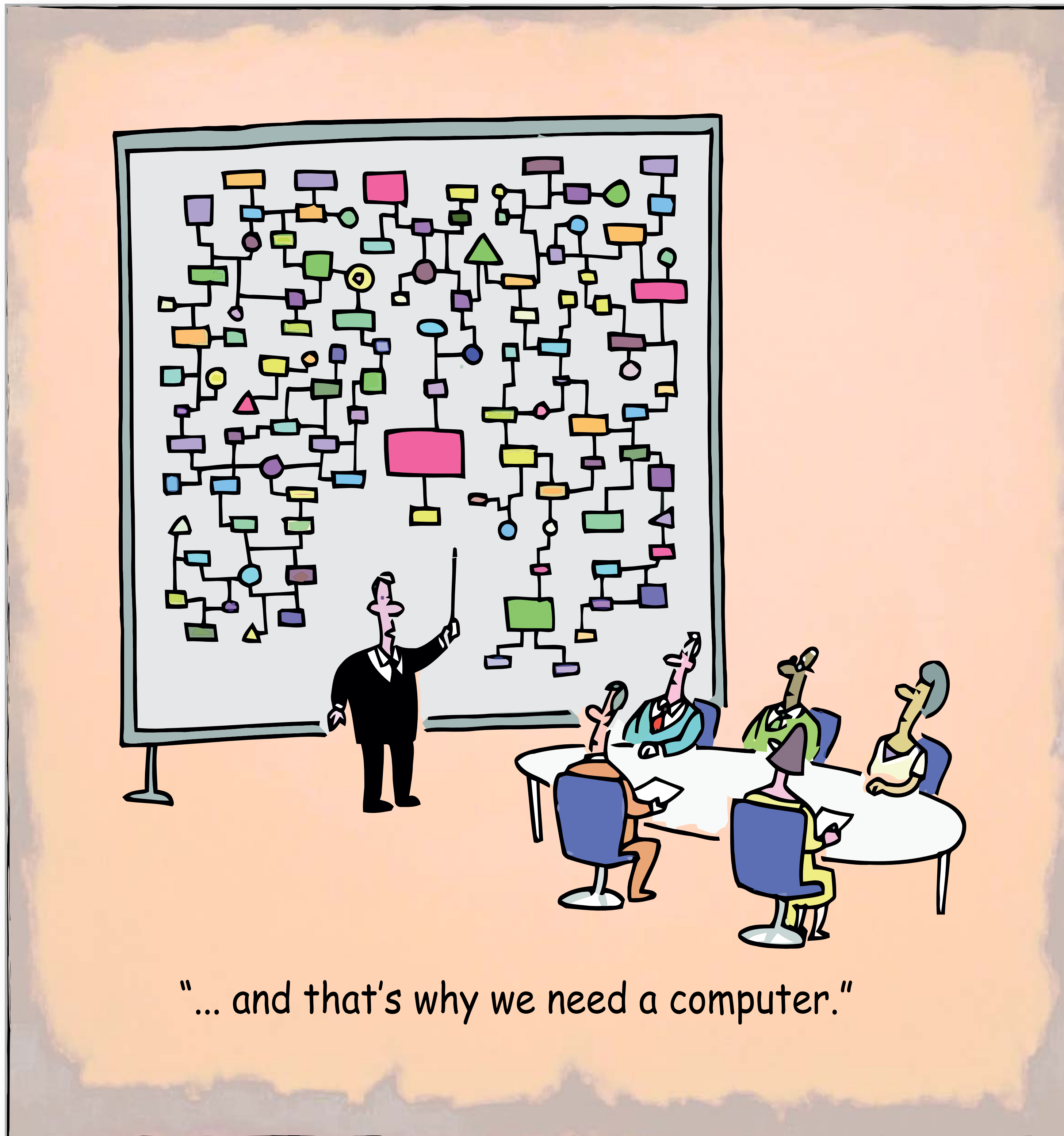
Meerwaarde voor bedrijfsleven én ict-onderwijs

Afstudeerrapport:

Visualisatie van Enterprise Architectuur ten behoeve van het strategisch besluitvormingsproces

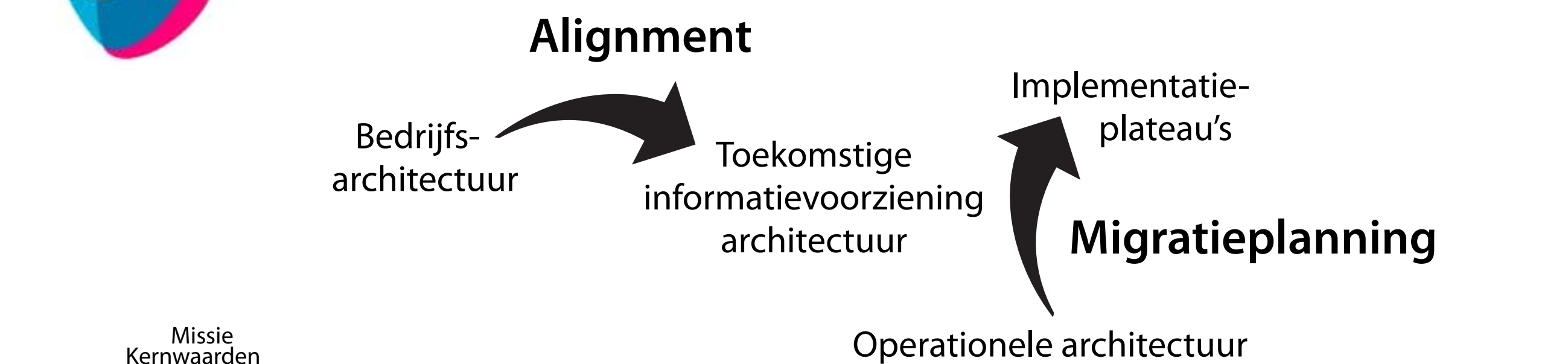
Visualisatie van Enterprise Architectuur ten behoeve van strategische besluitvorming

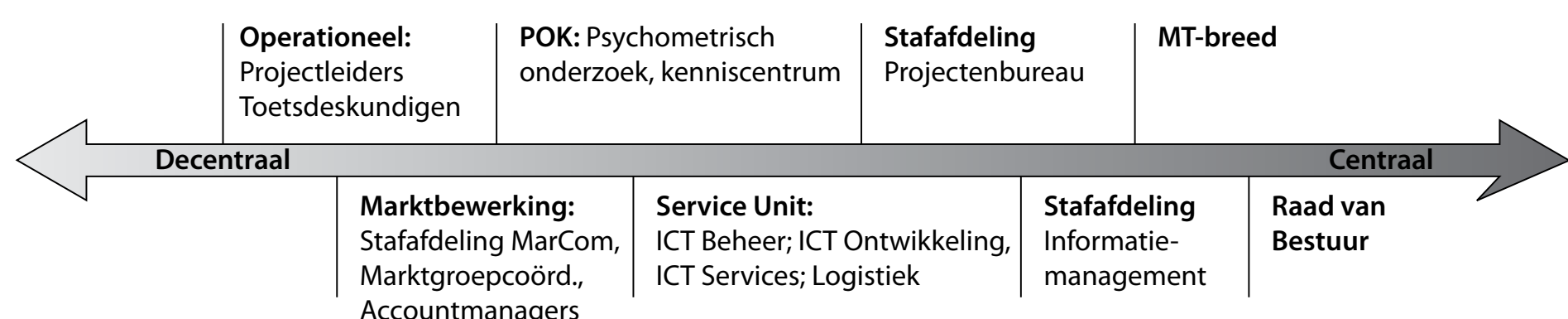
Incidentele samenwerking:

Minor IM (Informatie- management)

Missie
Kernwaarden
Generieke Visie strategie

Speerpunten

Speerpunten (§ 1.2) → Strategische principes (§ 1.3)

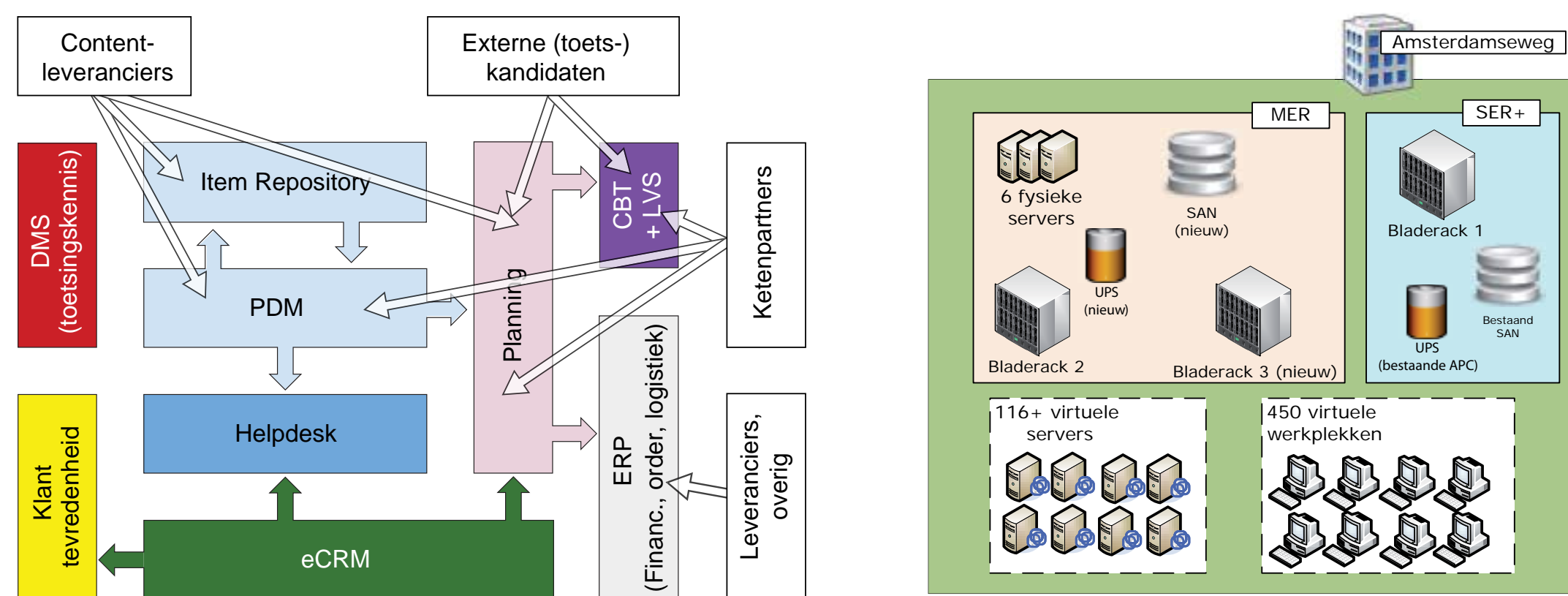
Informatie-ontwerpprincipes

Richtlijnen en eisen van TIVA:
Wat moeten we weten?

Speerpunten (§ 1.2),
Strategische principes (§ 1.3) → Informatie-ontwerpprincipes (§ 4.1)

Technologie-ontwerpprincipes

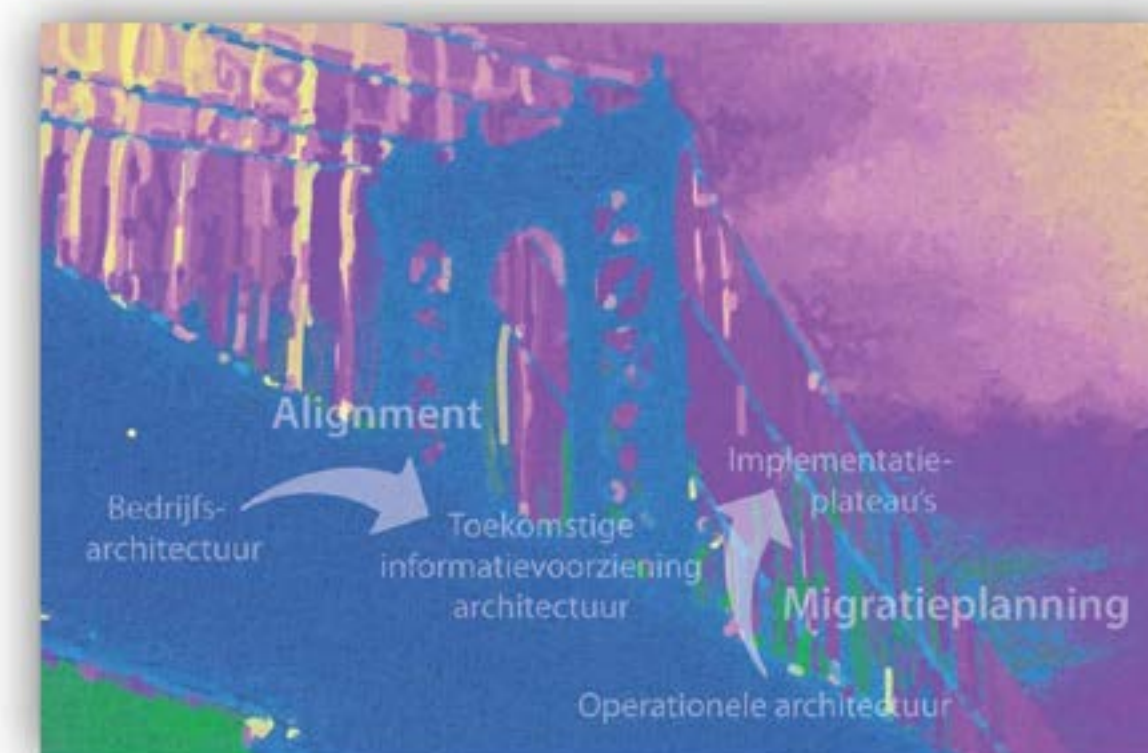
Richtlijnen en eisen van TIVA:
Hoe of waarmee realiseren we dat?

Incidentele samenwerking: Minor IM (Informatie-management)

Strategisch ICT-beleidsplan voor Cito Alignment tussen business en IV-architectuur met Scorpio

Door: Edwin Mennes, Paul Wokke
Begeleider: Drs. E. (Emile) ter Horst
Opdrachtgever: Drs. M. (Mark) Molenaar (Cito)
Datum / versie: 9 juni 2011

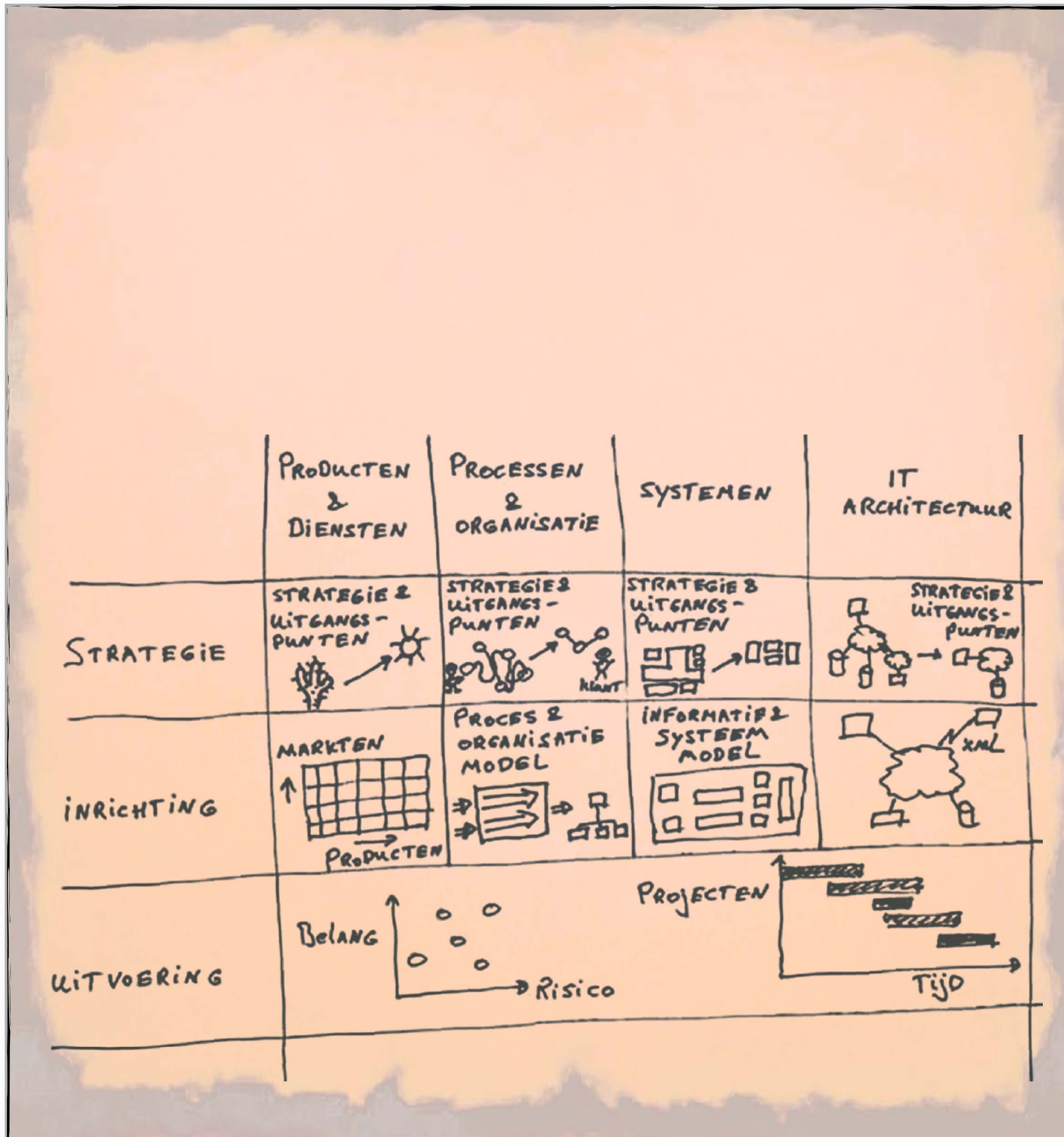
Portfolio-product binnen de minor Informatiemanagement
Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) – Informatica Communicatie Academie (ICA)

Afstudeer- opdracht:

– **I.M.**
(Informatie-
management)

óf

– **E.A.**
(Enterprise
Architectuur)

Persoonlijke doelstelling:

**Bij zoveel mogelijk bedrijven
in de EA-keuken meekijken;
leren én toepassen.**

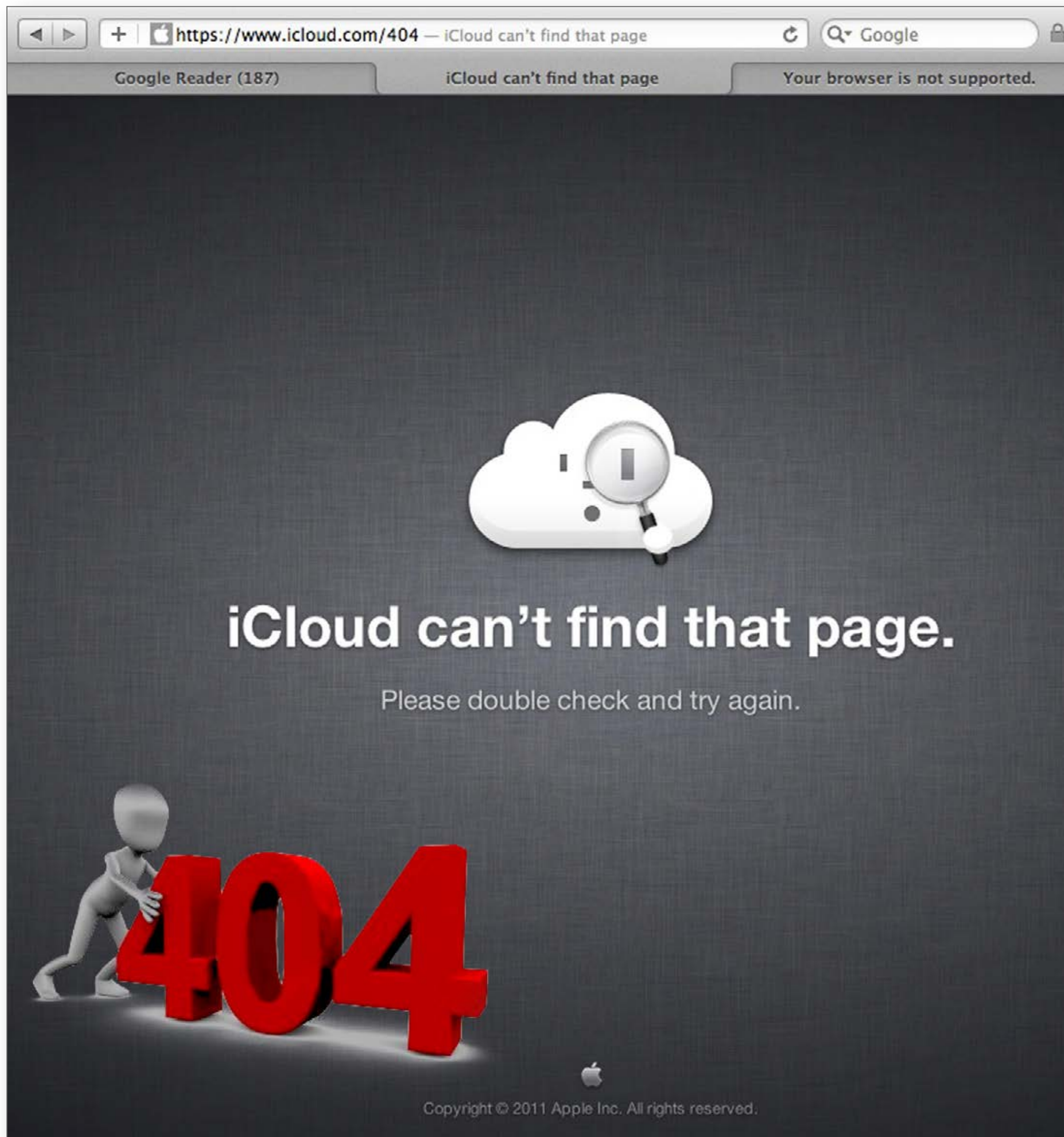

Afstudeer- opdracht:

– **I.M.**
(Informatie-
management)

óf

– **E.A.**
(Enterprise
Architectuur)

Maar...

**reguliere
afstudeeropdracht-
voorzieningen:**

**géén digitale
architectuur!**

- HAN-SAS
- Studentenbureau.nl
- HBO-ICT Job Event
(HBO-I Bedrijvendag)

From: Marc Lankhorst
To: wokke@planet.nl
Subject: [NAF]werkgroep Visual Enterprise Architecture
Date: maandag 28 november 2011 11:43:36

Beste NAF-vrienden,

Graag vraag ik jullie aandacht voor de nieuwe werkgroep Visual Enterprise Architecture die een aantal NAF-leden wil oprichten. De missie van deze werkgroep is het bevorderen van het gebruik van visualisatiemethoden en -technieken bij enterprise architecture en het delen van kennis hierover, om hiermee de rol en toegevoegde waarde van EA en architecten voor organisaties te vergroten.

Doelstellingen zijn:

- Promoten van visualisaties als instrument van enterprise architecture;
- Kennis en ervaring delen van het inzetten van visualisaties als instrument van enterprise architecture. Communiceren van de ontwikkelde kennis en kunde aan de EA community door middel van publicaties en spreekbeurten;
- Verkennen en ordenen (overzicht en samenhang bieden) van verschillende invalshoeken/perspectieven/views. Ontwikkelen van visuele en dynamische modellen voor Enterprise Architecting;
- Ontwikkelen van visuele symbolen of een beeldtaal voor architectuurconcepten die begrijpelijk en hanteerbaar zijn voor bestuurders en managers van bedrijven en organisaties;
- Toegankelijk, bereikbaar en toepasbaar maken van het middel visualisatie in de vorm van methoden en tools. Verder ontwikkelen en/of verzamelen van visualisatiemethodieken.

Meer informatie is te vinden op
<http://www.naf.nl/content/bestanden/naf-werkgroep-visual-enterprise-architecture.pdf>

De werkgroep i.o. is op zoek naar deelnemers. Heb je interesse in dit thema en wil je meedoen in de werkgroep, stuur dan een email aan Mark Paauwe, mark@paauwe.info.

Met vriendelijke groet,
namens het NAF-bestuur,

Marc Lankhorst
PR en Ledenbeleid

E-mail van bestuurslid NAF: 'Nieuw werkgroep in oprichting'

Nederlands Architectuur Forum
voor de digitale wereld

From: Marc Lankhorst
To: wokke@planet.nl
Subject: [NAF]werkgroep Visual Enterprise Architecture
Date: maandag 28 november 2011 11:43:36

Beste NAF-vrienden

Graag vraag ik jullie om te helpen met de Visual Enterprise Architecture die werkgroep is het ontwikkelen van -technieken en -methoden om hiermee de waarde van EA voor organisaties te verhogen.

Doelstellingen

- Promoten van visualisatie methoden en technieken
- Kennis en ervaring delen van het inzetten van visualisaties als instrument van enterprise architecture
- Verkennen en ordenen (overzicht en samenhang bieden) van verschillende invalshoeken/ perspectieven/ views
- Ontwikkelen van visuele en dynamische modellen voor Enterprise Architecting
- Toegankelijk, bereikbaar en toepasbaar maken van het middel visualisatie in de vorm van methoden en tools

Meer informatie:
<http://www.naf.nl>

De werkgroep bestaat uit leden van het NAF en wil je meedelen, mail me op mark@paauw.nl

Met vriendelijke groeten,
namens het NAF

Marc Lankhorst
PR en Leidinggevende

Voorstel opstarten NAF-Werkgroep Visual Enterprise Architecture (VEA)

1. Missie

De missie van de werkgroep is: "het bevorderen van het gebruik van visualisatie methoden en technieken bij enterprise architecture en delen van kennis hierover, om hiermee de rol en toegevoegde waarde van EA en architecten voor organisatie te vergroten".

2. Doelstellingen

De doelstellingen van de werkgroep zijn:

- Promoten van visualisaties als instrument van enterprise architecture
- Kennis en ervaring delen van het inzetten van visualisaties als instrument van enterprise architecture. Communiceren van de ontwikkelde kennis en kunde aan de EA community door middel van publicaties en spreekbeurten
- Verkennen en ordenen (overzicht en samenhang bieden) van verschillende invalshoeken/ perspectieven/ views. Ontwikkelen van visuele en dynamische modellen voor Enterprise Architecting
- Ontwikkelen van visuele symbolen of een beeldtaal voor architectuurconcepten die begrijpelijk en hanteerbaar zijn voor bestuurders en managers van bedrijven en organisaties
- Toegankelijk, bereikbaar en toepasbaar maken van het middel visualisatie in de vorm van methoden en tools. Verder ontwikkelen en/ of verzamelen van visualisatie methodieken.

3. Onderzoeksvragen

De onderzoeksvragen waar de werkgroep zich op gaat richten zijn:

- Wat is de waarde van visualisatie bij enterprise architecture?
- Welke invalshoeken / perspectieven / views zijn er?
- Welke expertise/ competenties heb je nodig om visualisatie toe te passen bij enterprise architecture?
- Hoe verhouden visualisatie technieken zich tot architectuurmethodiek of is visualisatie een methodiek an sich?
- Hoe en op welk moment zet je welke visualisatie techniek in?
- Welke visuele metaforen (beeldtaal) zijn bruikbaar? (= Niet architecten snappen de essentie) Als uitgangspunt kunnen we de ArchiMateconcepten gebruiken.
- Welke nieuwe dynamische modellen zijn mogelijk en wat is hun toegevoegde waarde? (Vanuit de veronderstelling dat je met 3D-animatie itt conventionele middelen wel dynamische modellen kunt maken?)
- Hoe is visualisatie met 3D animatie bereikbaar te maken voor architecten? (Blender is zonder behoorlijke inleertijd niet zomaar bruikbaar, maar zijn er repositories of engines te ontwikkelen die dat (deels) uit handen kunnen nemen.)

Startdocument NAF-Werkgroep VEA: Missie, doelstellingen, onderzoeksvragen

Nederlands Architectuur Forum
voor de digitale wereld

1. Visualisatie
2. Enterprise architectuur
3. Strategische beslissingen

Hoe kan de toegevoegde waarde van visualisatie van Enterprise Architectuur als beslissingsinstrument, bij door het topmanagement te nemen strategische beslissingen, verhoogd worden?

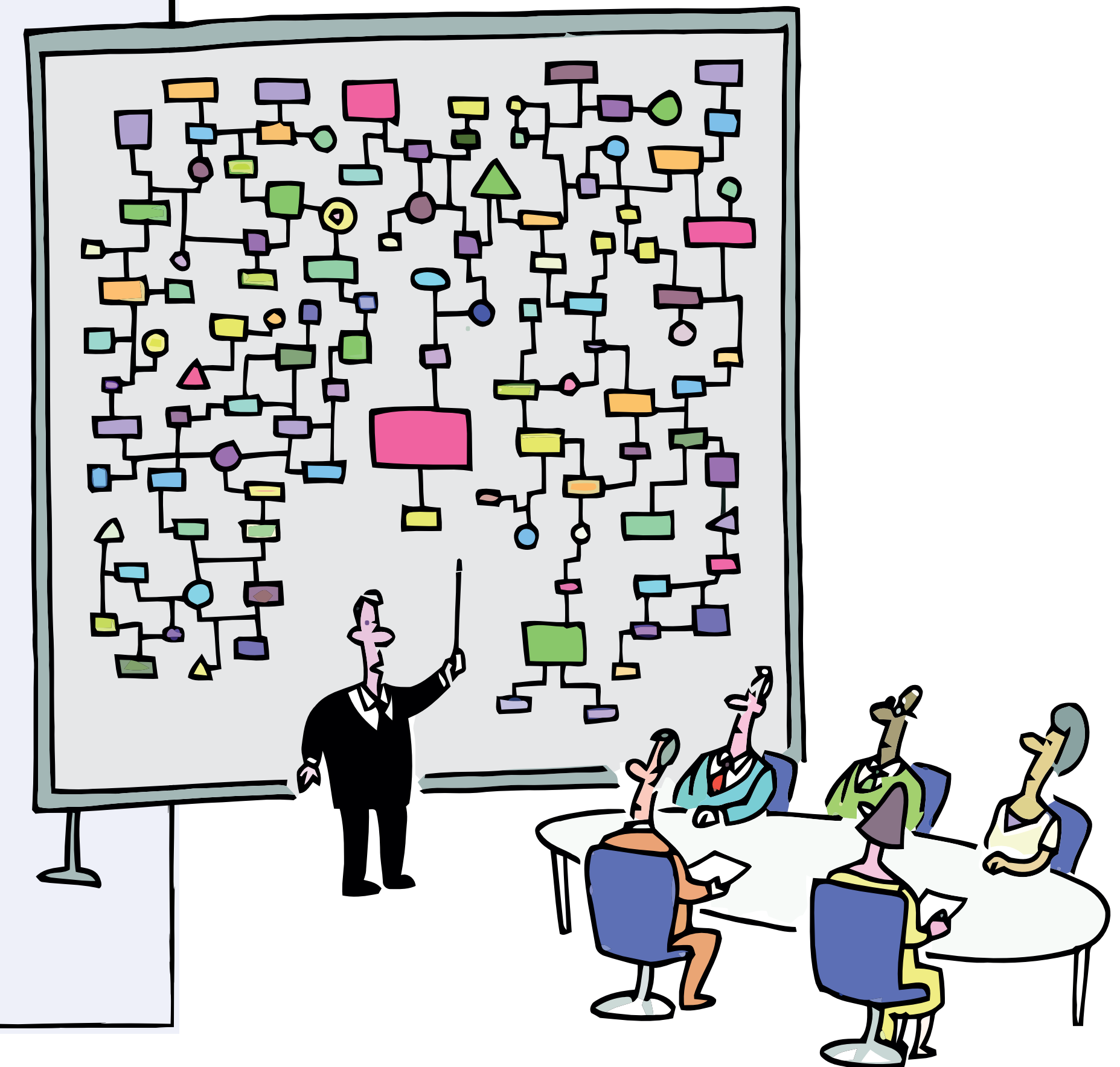
**Opdracht-
formulering**

**(in overleg
met werkgroep-
voorzitter;
hij werd
opdrachtgever)**

1. Visualisatie
2. Enterprise architectuur
3. Strategische beslissingen

Welke EA-visualisaties zijn geschikt voor het topmanagement ter ondersteuning bij het nemen van strategische beslissingen?

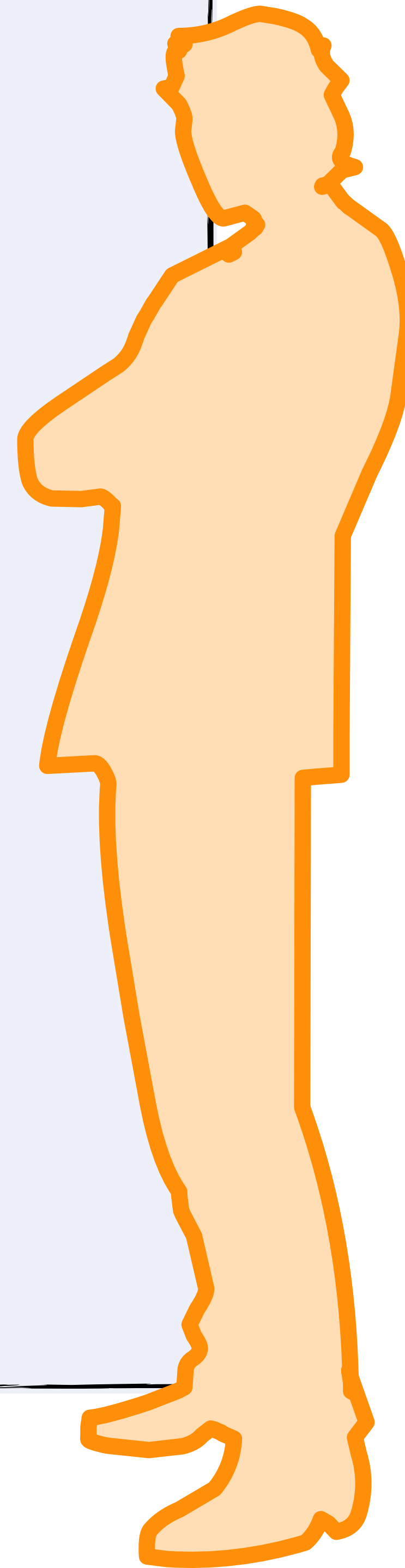
Centrale vraagstelling

"... and that's why we need a computer."

Onderzoeksvragen

1. Wat is de huidige praktijk van EA-visualisatie?
2. Levert EA een bijdrage aan het strategisch besluitvormingsproces?
3. Welke visualisatie-technieken ondersteunen het strategisch besluitvormingsproces?

Onderzoek:

Kwantitatief –
(enquête)

Kwalitatief –
(interviews)

Literatuur –

Enterprise Architectuur - Visualisatie

1. Inventarisatie-onderzoek 'Visualisatie van Enterprise Architectuur'

Inzicht in de potentie van EA-visualisatie - ook ú kunt meeprofiteren met dit onderzoek als u de enquête invult.

Van harte nodigen wij u uit: het beantwoorden van de 12 korte gesloten vragen en 2 open vragen zal ongeveer 5 minuten van uw tijd in beslag nemen en kan volledig anoniem gebeuren.

De enquête biedt vele mogelijkheden:

- Met deze inventarisatie krijgen wij inzicht in de huidige stand van zaken omtrent de visualisatie van Enterprise Architectuur. De focus ligt daarbij op de toegevoegde waarde van visualisatie ten behoeve van het strategische beslissingsproces, het onderwerp van een afstudeeropdracht van ondergetekende.

- U verkrijgt de mogelijkheid om snel inzicht te krijgen in de laatste stand van zaken omtrent visualisatie van Enterprise Architectuur. Uw antwoorden geven immers recht op inzage in resultaten van het onderzoek. Indien u op de hoogte gehouden wilt worden kunt u dit kenbaar maken, na het invullen van de enquête, met het invoeren van uw e-mailadres.

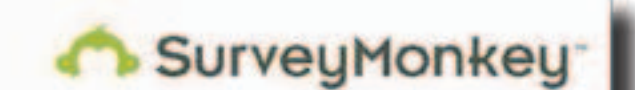

Nederlands Architectuur Forum
voor de digitale wereld

1 / 10

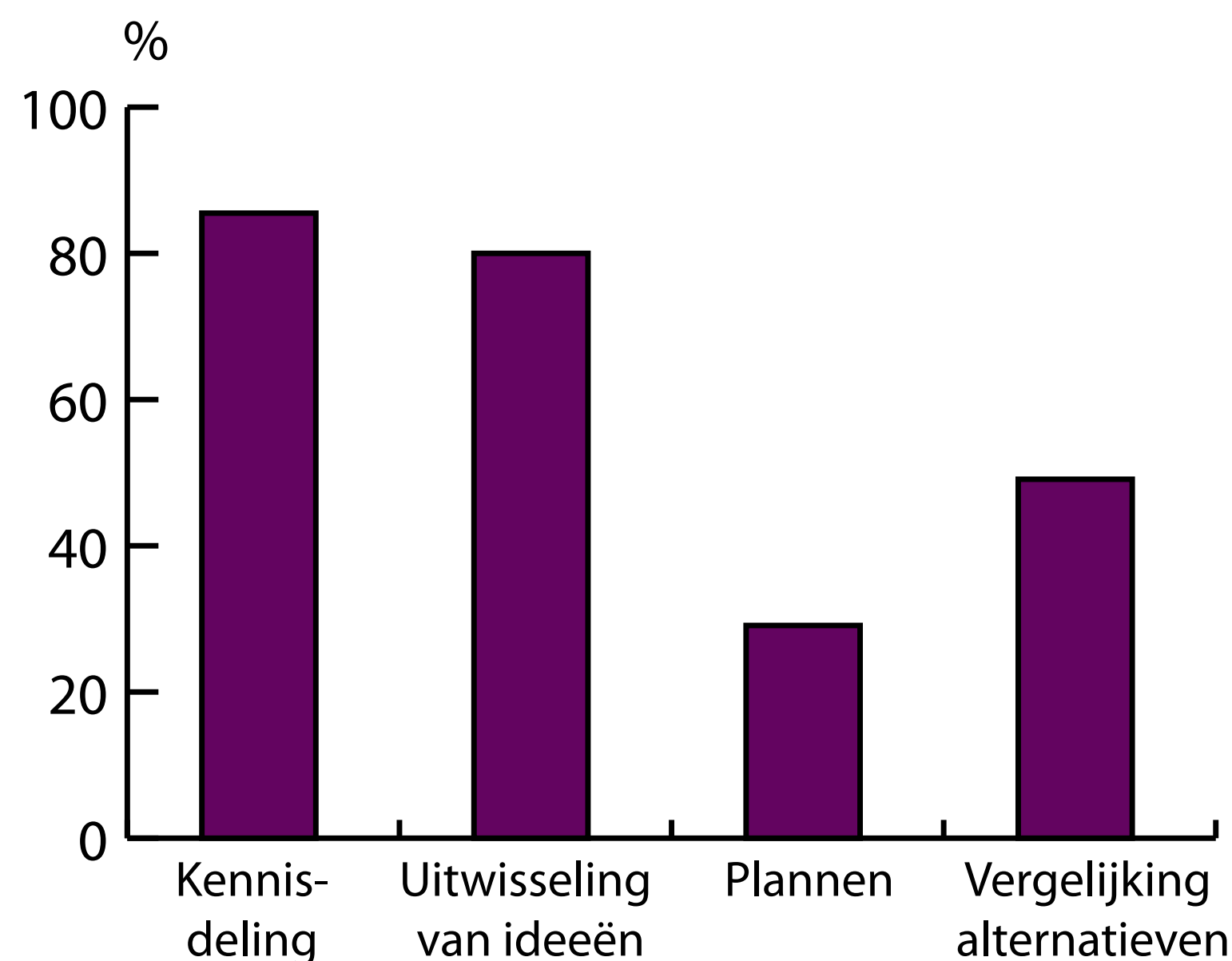
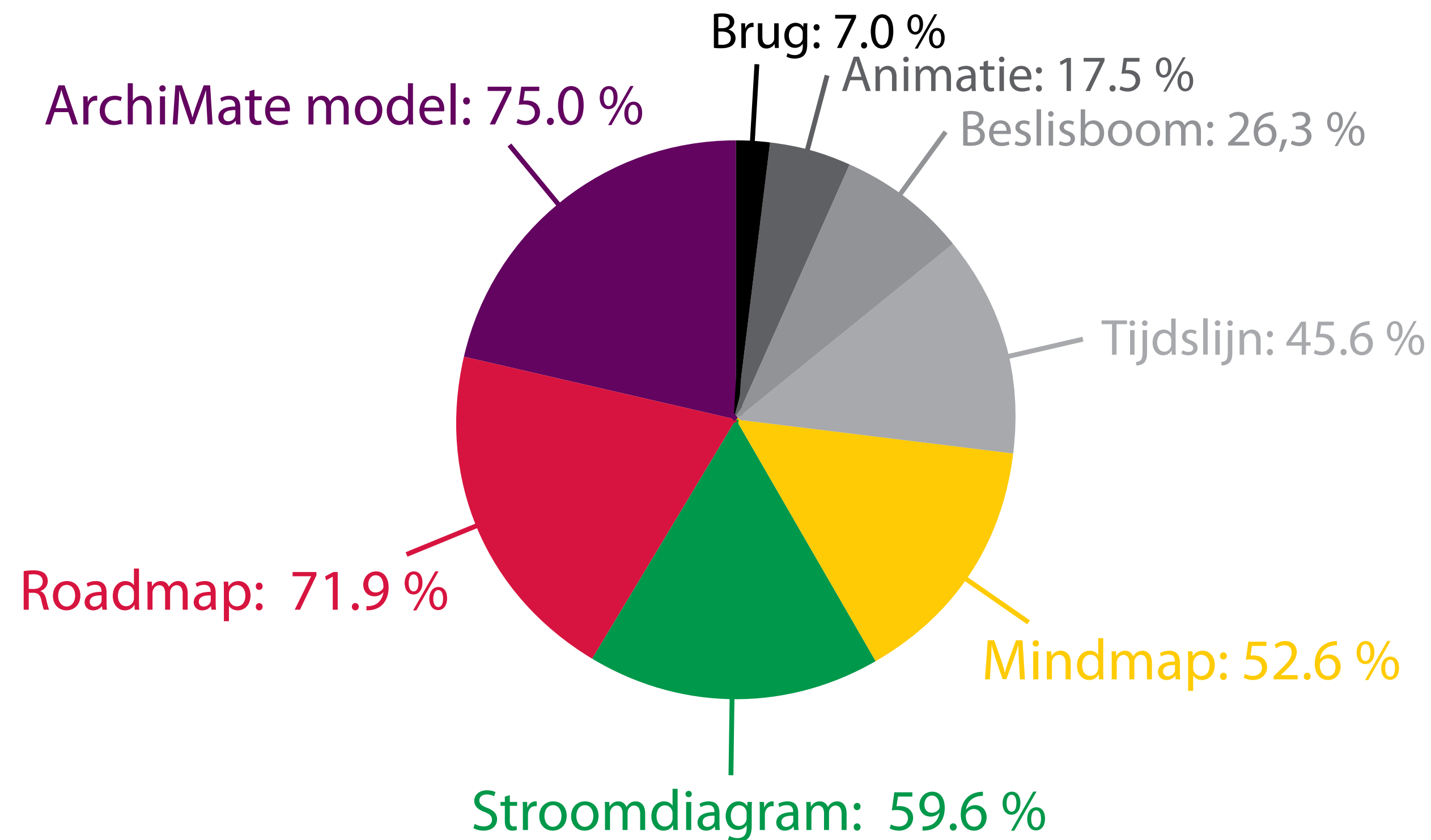
>>

1: Enquête

1: Enquête- resultaten:

**EA-visualisatie,
meestgebruikt:
ArchiMate,
roadmap**

	Welke visualisatie- methode of -techniek?	'Strategie-gebruik = ja'	'Strategie-gebruik = ja' en 'Voor directie, senior management'
Mindmap:	52,6 %	61,3 %	65,5 %
Beslisboom:	26,3 %	29,0 %	27,6 %
Stroomdiagram:	59,6 %	64,5 %	65,5 %
Roadmap:	71,9 %	74,2 %	72,4 %
Brug:	7,0 %	9,7 %	10,3 %
ArchiMate model:	75,0 %	71,0 %	72,4 %
Tijdslijn:	45,6 %	58,1 %	58,6 %
Animatie:	18,6 %	29,0 %	34,5 %

2: Interviews

Architecten, consultants managers

"... soms moet je **25 platen maken en weggooien** voordat hij helder genoeg is om in 2 of 3 minuten de essentie en keuzemogelijkheden weer te geven ..."

"... hoe **beter het verhaal** des te **minder belangrijk** is de **visualisatie** ..."

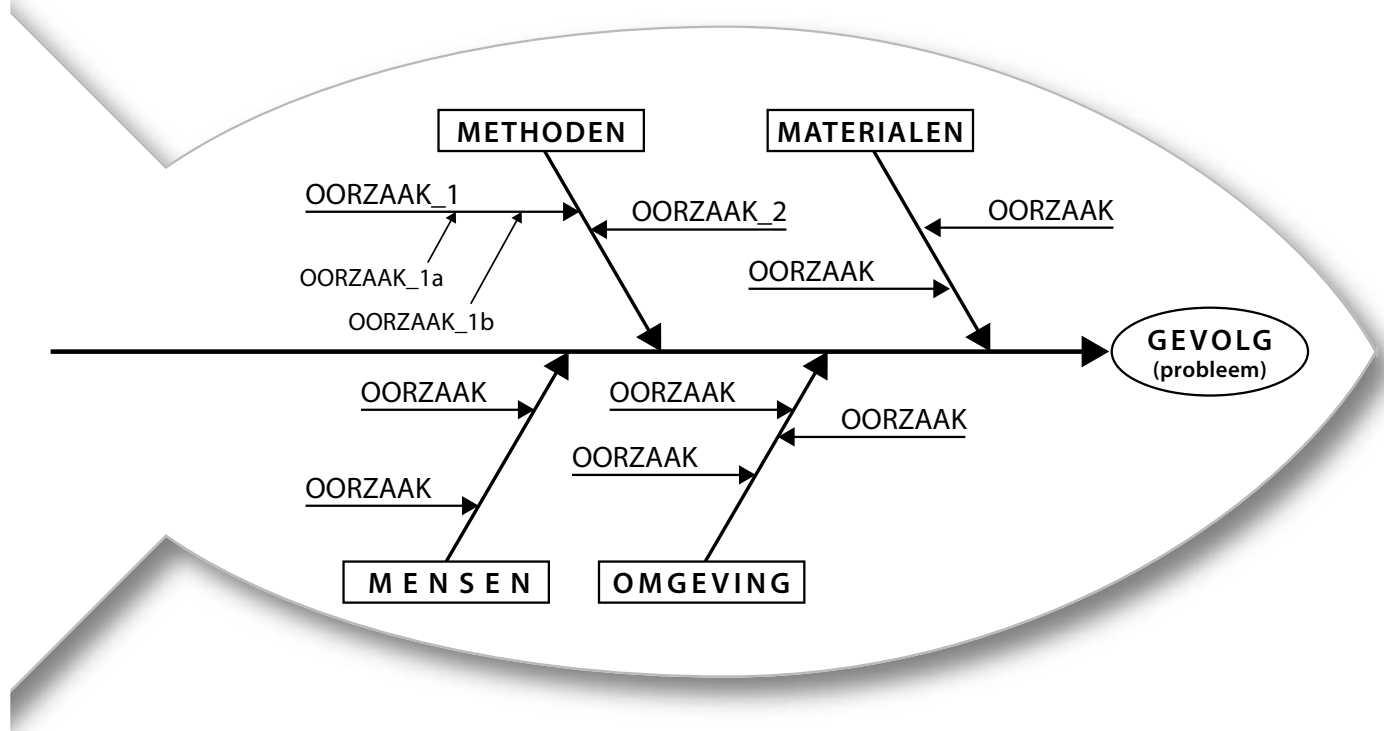
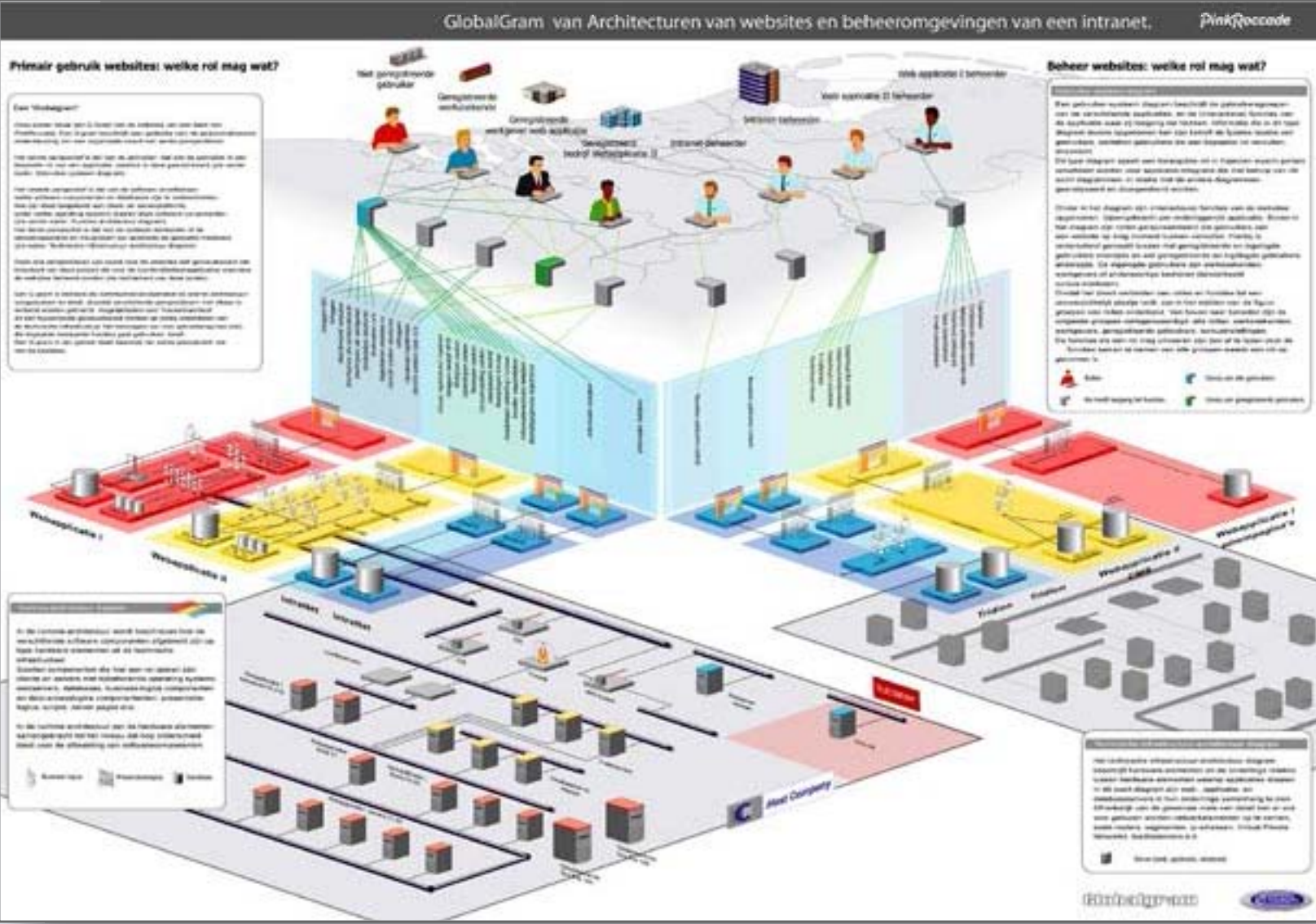
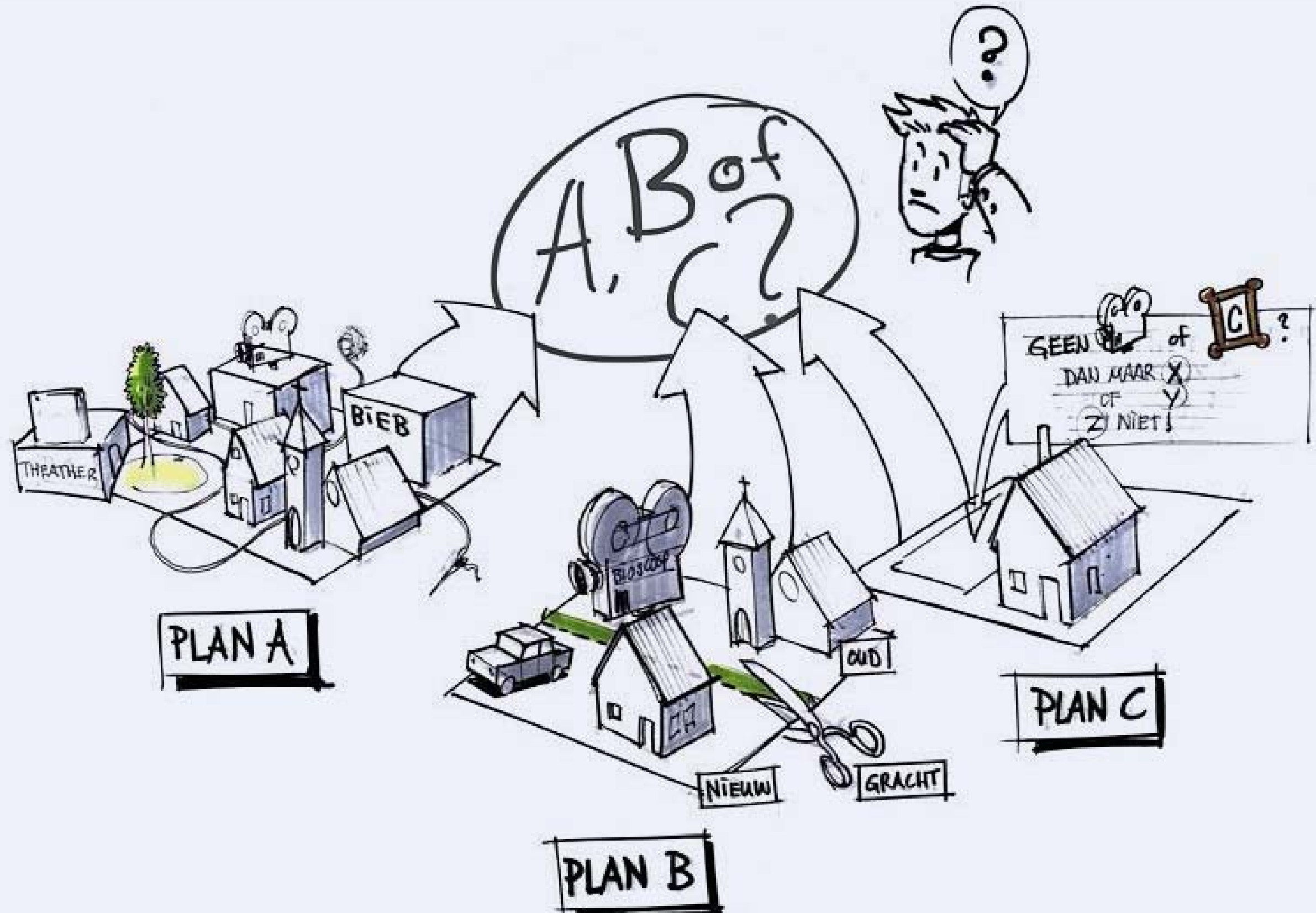
"... ik gebruik visualisatie om **de strategische dialoog** op gang te brengen ..."

"... het **abstractievermogen van topbestuurders** laat nogal eens te wensen over ..."

"... **architectuur** wordt te vaak gezien als een **eindproduct** ('nu zijn we klaar'), maar voor de business is die plaat **het stártpunt van een proces** ..."

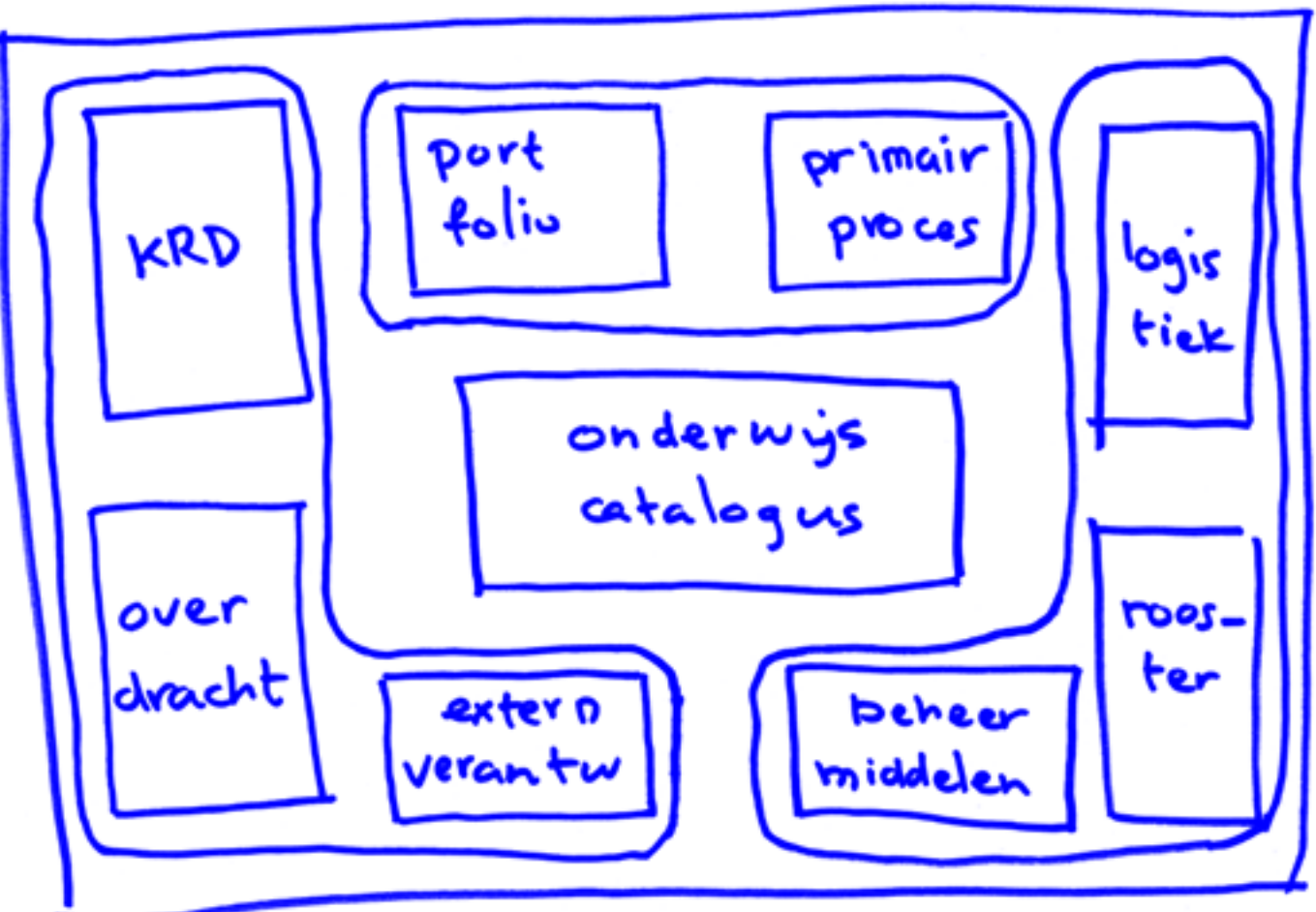
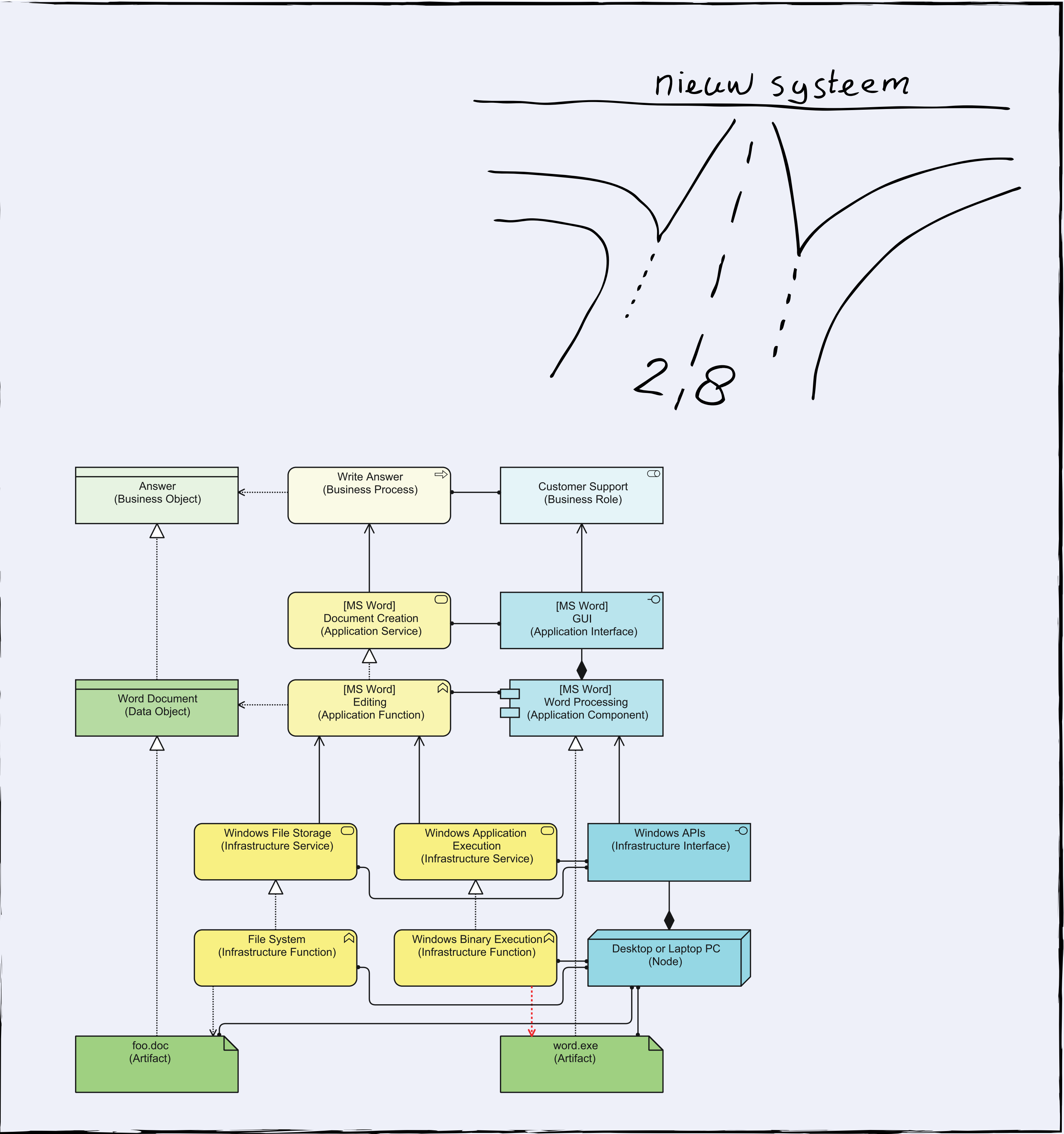
Conclusie #1

Informatie-behoefte

Conclusie #2

Formele modellen e/o informele afbeeldingen

GERBEN WIERDA; JAN BARTLING

Conclusie #3

Situationeel, parameters

- Cultuur
- Vraagstelling
- Persoonlijkheid

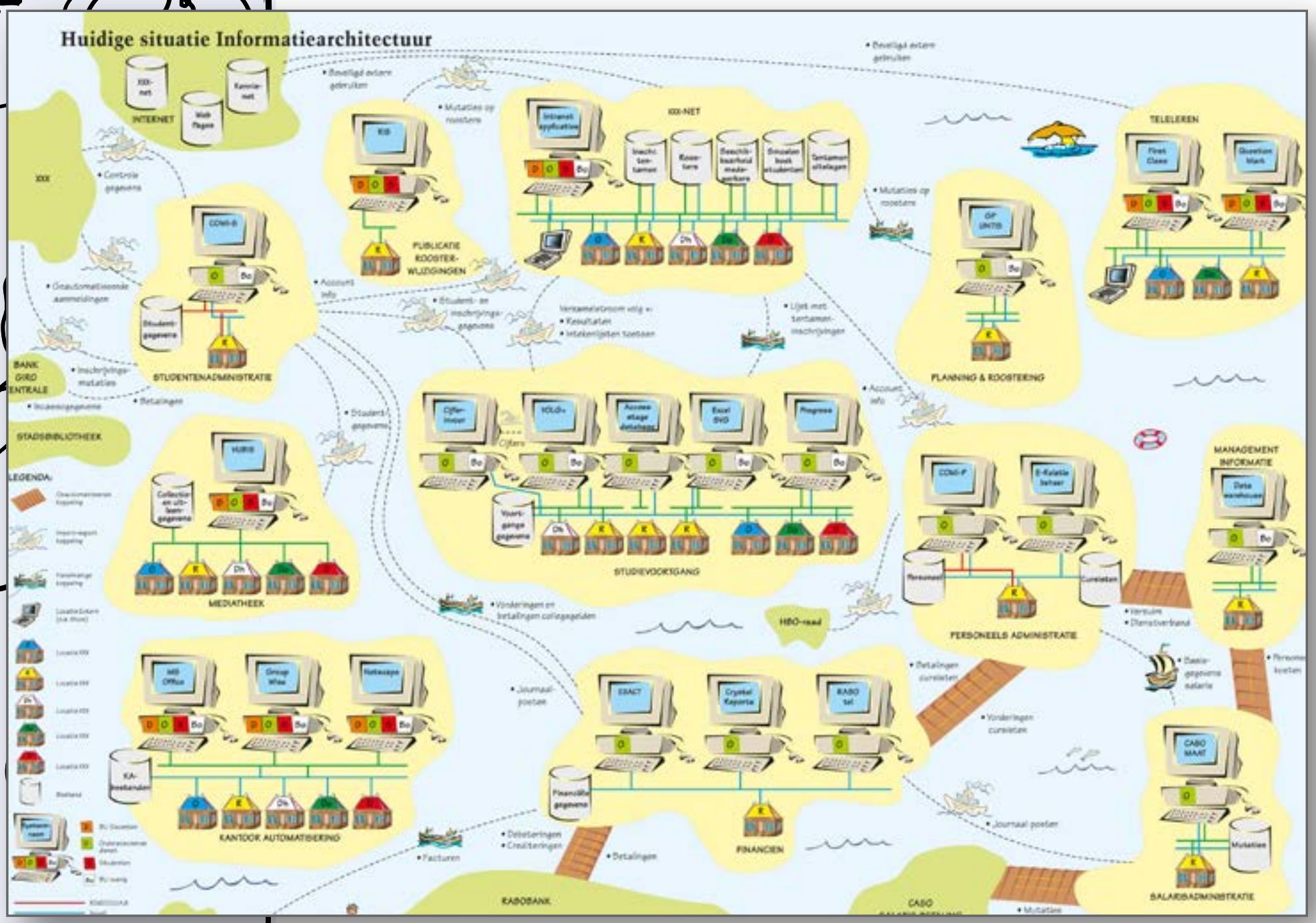

ILL: FRANS LEROUX

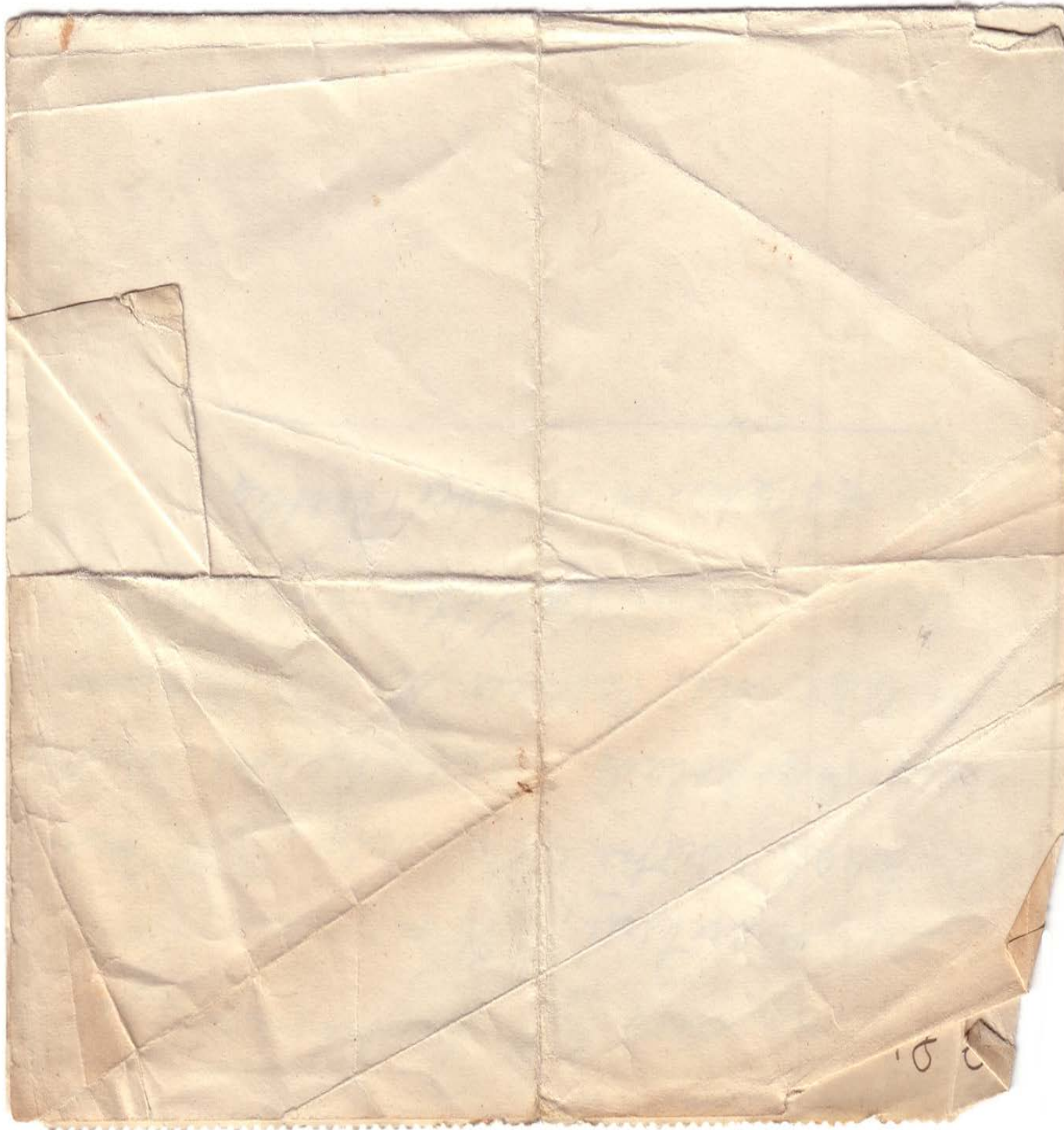
Conclusie #4

Communicatieve informatiewaarde

- Visual thinking
- Mental images

TWYNSTRA GUDDÉ; DAN BROWN

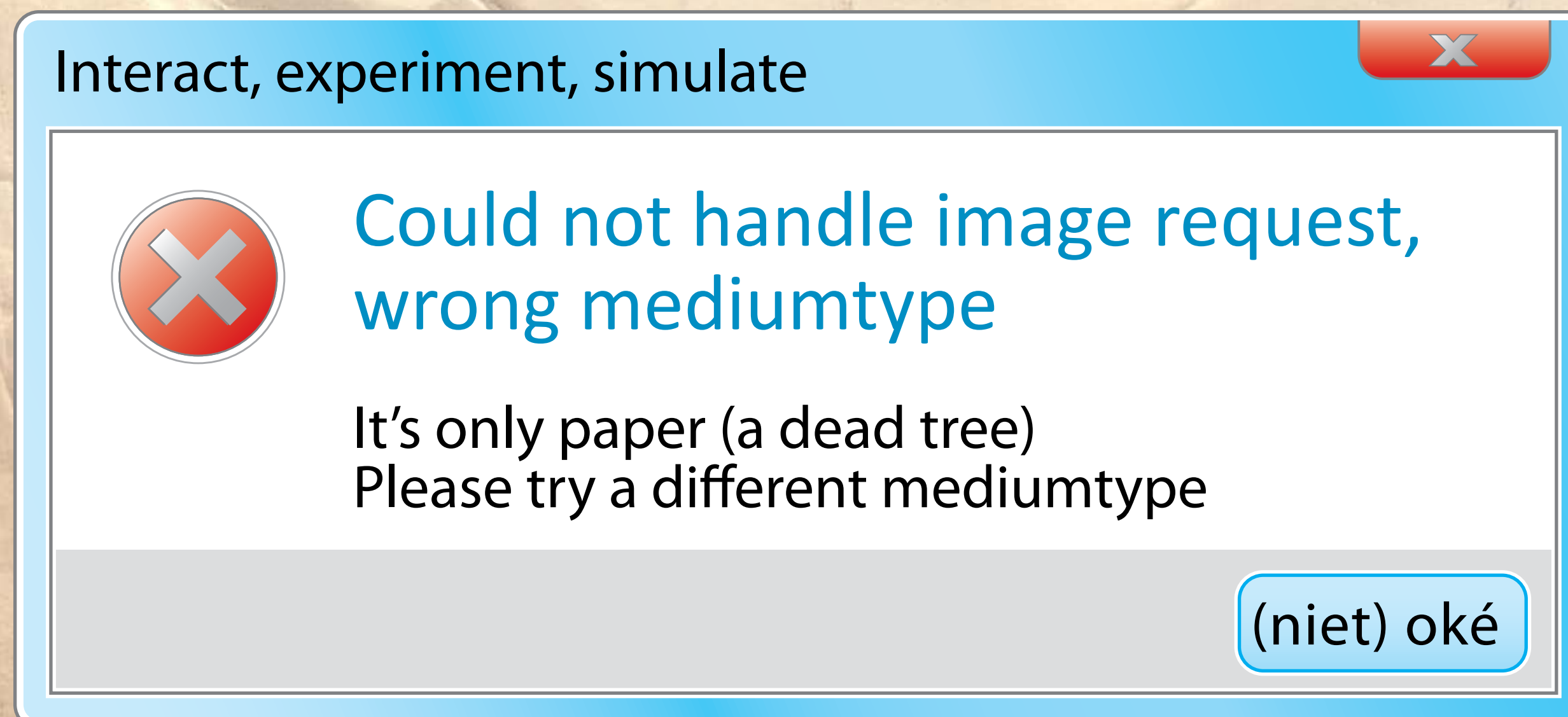

Traditionele EA-platen van papier

Statisch en 2-dimensionaal

- Zelden actueel
- Integratie
deelarchitecturen
- Oorzaak & gevolg
voorgedefinieerd.

**Interactie,
experimenteren,
simuleren**

**Traditionele
EA-platen
van papier**

**Statisch en
2-dimensionaal**

- Zelden actueel
- Integratie
deelarchitecturen
- Oorzaak & gevolg
voorgedefinieerd.

Presentaties, publicaties

28 en 29 november 2012
14e Editie - NBC Nieuwegein
Hét event voor architecten
in de wereld van organisatie en IT

Lac
Landelijk Architectuur Congres
voor de digitale wereld

De Open Architect

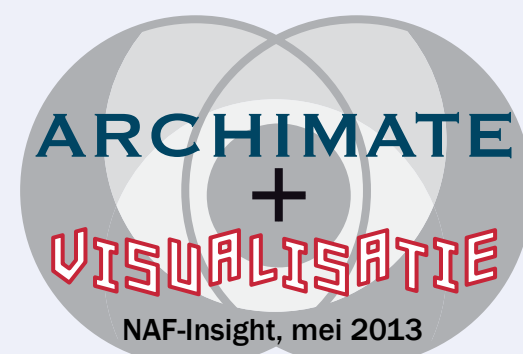
Keynote Sprekers:

- Prof. Dr. Michael Stal**
Principal Engineer, Siemens Corporate Technology en Professor,
Rijksuniversiteit Groningen
- Dr. Martin Mocker**
Research Scientist, MIT Sloan Center for Information Systems Research
and Professor, ESB Business School, Germany
- Henrik van Bruggen**
Chief Architect Retail Banking Benelux, ING
- Magnus Lindkvist**
Trendwatcher, Futurologist en Auteur

7e SIKS Enterprise
Information Systems
Conferentie (EIS 2012)

Meer informatie en aanmelden op www.laccongres

ORGANISATIE: Naf
ckcseminars
PLATINUM SPONSOR: BiZZdesign
GOLD SPONSORS: CITRIX, IBM, CGI, SOGETI
SILVER SPONSORS: archixl, AtoS, GLOMIDCO, info support, KPMG

State of the Art Architectuur 2012
zingeving
Balans in zingeving en vormgeving
vormgeving
10 jaar Naf

Resultaten

LAC, Via Nova
Architectura, Ngi

Artikel in jubileum
boek 10 jaar NAF

NAF-Insight

MET HET OOG OP MORGEN:
Visualisatie van Enterprise architectuur
ten behoeve van het
strategisch besluitvormingsproces
ADVIESRAPPORT MET INVENTARISATIE EN AANBEVELINGEN

Paul Wukke
Bedrijfskundige Informatica
Hogeschool Arnhem en Nijmegen

Naf, VISUAL ENTERPRISE ARCHITECTURE, HAN

Dank voor uw aandacht

Nog vragen?

PaulWokke
@gmail.com

